

Förbandsrapport: Skaraborgs regemente (P 4)

Rapportens syfte

Efter Pliktrådets besök på P 4 den 30 oktober 2019 redovisas här de intryck som gavs vid besöket.

Det finns två anledningar till att Pliktrådet skriver rapporter. För det första underlättar en rapport att minnas alla intryck från de förband som besökts och skapar även underlag för Pliktrådets fortsatta dialog med Försvarmakten och berört förband. Den andra anledningen är att Pliktrådet kan erbjuda feedback till det förband som besökts.

Om ni hittar något i denna rapport som är felaktigt eller illa underbyggt går det bra att ta kontakt med Joel Kihlbert i Pliktrådet. Detta görs lättast genom att skicka ett mejl till joel.kihlbert@pliktradet.se. Det går också att ringa på 070-848 61 84.

Begreppslista

TRM	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
GU	Grundutbildning
LMA	Lokalt medinflytandeansvarig
FH	Försvvarshälsan
MFO	Materiefördelningsorder
NOAK	Nätverk för officerare och anställda kvinnor

Om Pliktrådet

Pliktrådet är det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Rådet består av fem före detta värnpliktiga, där ledamöterna väljs vid den årliga Värnpliktskongressen. Pliktrådet företräder på nationell nivå samtliga värnpliktiga i Sverige och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Om rapporten

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA/rekrythandläggare, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Från och med att Pliktrådet skickat ut rapporten har förbandet två veckor att återkoppla på dess innehåll. Därefter gör rapporten publik genom att skickas ut brett inom Försvarmakten, andra totalförsvarsmyndigheter, riksdagens försvarsutskott, regeringskansli och media.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	3
Besöksprogram.....	3
Organisation	4
Utbildning.....	4
Arbetsmiljö och säkerhet.....	5
Fysisk och psykisk hälsa.....	5
Befäl och ledarskap	5
Information och mönstring.....	6
Medinflytande	6
Val av förtroendevalda	6
Det lokala medinflytandet	6
Avslutning	7

Sammanfattning

Det framkom under besöket, i dialog med de värnpliktiga och anställda, en hel del tankar och idéer som Plikrådet ser fram emot att arbeta vidare med, på vår front såväl som tillsammans. Något vi ser lokalt, liksom på andra pansarförband, är stora brister i tillgången av materiel. Likaså att befattningsbeskrivningarna som de värnpliktiga fått, och tillhörande målbilder, inte stämmer överens med verkligheten. Plikrådet har även identifierat behovet av en värnpliktigsektion inom NOAK.

Inledning

Plikrådet besökte P 4 under vecka 44 2019, då vi träffade värnpliktiga, förtroendevalda, ställföreträdande GU-kompanichef, delar av befälslagen samt representanter från FH. Detta har bidragit till Plikrådets bild av den GU som genomförs samt stämningen ute på förbandet.

Besöksprogram

Dagen avlöpte enligt följande upplägg:

08:19	Resecentrum	Upphämtning	A Hernant.
	Skövde Garn	"Vindrutetur" runt garn med MSS, TrängR, Sandfältet.	
09:00	P 4 mäss	Samtal med C P 4 och stabschef över fika.	
09:30	OP-rum By 4	Samtal med försvarshälsa, utsäköff, rättsbef.	
10:00	KFE	Samtal med BatC och ev. andra representanter för KFE-stab.	
10:30	KFE	Samtal med förtroendevalda värnpliktiga.	
11:30	MR Trumslagare	Lunch	Tillsammans med förtroendevalda.
12:30	Skövde Garn	Besök verksamhet vid Wartyfta kompani. Möjlighet att samtala med vpl. samt titta på utbildningen. Om möjligt närvaro av KompC.	
14:30	KFE	Återkoppling KFE	
15:00	Resecentrum	Avlämning	Genom KFE

Organisation

Under morgonens möte fick Pliktrådet en genomgång över GU-verksamhetens innehåll och upplägg på P 4, vilket alltid är väldigt uppskattat.

I förra utbildningskullen på P 4, alltså 2018–2019, muckade 244 individer och i kullen avbröt ungefär sex procent, framför allt på grund av psykiska orsaker.

Något som uppmärksammades av P 4 var att av dessa 244 som muckade var endast 25 tjejer. P 4 betonar att de önskar att få in fler tjejer i verksamheten då det skapar en bättre ”operativ effekt” och förbundet har bett TRM om hjälp hur man ska gå vidare med detta.

Likt många pansarförband har en ”växtvärk” märkts på P 4, kopplat till att kunna bemanna sina GU-kompanier med personal och tillgången till verksamhetskritiskt materiel. I dagsläget så har de inte tillräckligt med vagnar, främst Stridsvagn 122 och Stridsfordon 90, för GU:s och de anställdas behov, vilket är enormt problem för verksamheten ur två perspektiv. Dels leder detta till att utbildningen för de värnpliktiga blir lidande, dels att motivationen hos de anställda sänks, vilket leder till att anställda avslutar sin anställning. Detta problem beror bland annat på att materielfördelningsordern görs långt efter att förbundet har beställt sina värnpliktiga. Detta resulterar i att förbundet inte vet vilken materiel man har till sitt förfogande för den utbildning man ska leverera. Detta är en fråga som Pliktrådet arbetar med och vi tror att en del av lösningen är att lägga MFO:n samtidigt som beställningen av värnpliktiga, för att säkerställa att man kan bedriva den utbildning som de värnpliktiga skrivs in till.

Utbildning

P 4 har två inryck. Det första är för 11-månadersvärnpliktiga, där utbildningen riktar sig mot exempelvis gruppchefer och mekaniker. Det andra är ”stora inrycket” för 9-månadersvärnpliktiga, som består av alla soldater till kompanierna.

Förbandsledningen och kompanierna anser att de nya bestämmelserna, som ger förbundet mer fria tyglar kring hur de ska lägga upp en GU, är en stor framgångsfaktor. Detta då det tillåter kompanierna själva att planera och distribuera den utbildningstid man har till sitt förfogande, vilket minskar trycket markant de första månaderna, både på befäl men även på de värnpliktiga.

Arbetsmiljö och säkerhet

Fysisk och psykisk hälsa

I samtal med FH fick vi förklarat att det pågår en konstant dialog mellan FH och förbandet kring de värnpliktiga, och att dialogen ifråga fungerar väldigt bra. Båda parter känner sig hörda och att det är fritt fram att komma med synpunkter och idéer. Detta är något man arbetat hårt för, så det är kul att det har gett resultat.

FH poängterade att de vill ha mer tid med plutonsbefäl innan inryck, för att befälen ska känna sig trygga i att själva göra bedömningar om att skicka värnpliktiga till FH, eller om vila på logement räcker. Detta för att minska trycket på FH. Pliktrådet anser att detta låter som en klok idé och vi hoppas att förbandet hanterar detta.

FH anser att förbandet på ett mycket bra sätt följer den belastningsstegring som finns. När vi talade med plutonsbefäl så uppgav de att det är av största vikt att ”ingen går sönder för alla behövs ju i slutändan”. Detta känns betryggande att höra.

Vid tiden för Pliktrådets besök hade ett par värnpliktiga, av olika anledningar, avbrutit sin utbildning. Vi fick ingen exakt siffra över hur många som avbrutit, men vi fick höra att fördelningen mellan psykiska och fysiska fall är aningen övervägande för avhopp på grund av psykiska orsaker. Detta är något man på förbandet arbetar aktivt med för att minska.

Förbandet har en lättillgänglig psykolog som de värnpliktiga kan besöka och attityden på förbandet är att ”behöver man hjälp så går det att söka”. Detta uppskattas av Pliktrådet. I samtalet med FH framkom det att många av de individer som avbrutit sin på grund av psykiska skäl hade kommit till förbandet med problem sedan tidigare, men de värnpliktiga ville så gärna ”göra lumpen” så de provade ändå.

Vid inryck delar P 4 ut inläggssulor till Känga 90 till samtliga värnpliktiga, vilket är något Pliktrådet stödjer till fullo.

Befäl och ledarskap

Under samtal med de värnpliktiga framkom att de är väldigt nöjda med sina befäl. De pliktiga beskrev sina befäl som kompetenta och ”vassa”, samt att de visar att de bryr sig om att alla ska vara hela och friska under hela utbildningen. Det märktes att det finns en ömsesidig respekt, för även befälen beskrev att det är framtida kollegor man utbildar så ”att vara jävlig kommer bara bita tillbaka senare”. Pliktrådet ser positivt på detta klimat på förbandet.

Förbandet framhöll att de har arbetat hårt med ett mentorprogram för yngre befäl. Detta för att de plutoner som fungerat bäst har en blandning av erfarenhet och nytänkande. Förbandet vill därför säkerställa att de yngre befälen fångas upp och kan ta del av den kunskapen som finns på förbandet.

Detta är ett arbete vi i Pliktrådet stödjer till fullo, då vår erfarenhet är att plutoner med just en sådan blandning ger bäst effekt på utbildningen och klimatet. Vi ser fram emot att följa P 4 i detta arbete.

Information och mönstring

Enligt förbundet fungerar samarbetet med TRM väldigt bra. Det kommer motiverade och högpresterande individer till förbundet, vilket känns tryggt.

När vi besökte P 4 och talade med de värnpliktiga blev det uppenbart att de, även på detta förband, känner att många fått fel information, eller rent av blivit lurade, om den befattning som de blev inskrivna på. De upplever att TRM målade upp en bild över hur en befattning är, men denna stämmer inte alls med hur det är i praktiken. Detta leder då till minskad motivation hos de värnpliktiga; när man utbildas till något som inte alls liknar den beskrivning man fick. Pliktrådet rekommenderar att, i dialog med TRM, förklara tydligt var det är man beställer för befattningar. I beställningen för exempelvis "Skyttesoldat" bör det finnas en kort beskrivning över vad befattningen innebär och vilka möjligheter som medföljer. Förbundet kan även, när de värnpliktiga väl har ryckt in, samla samtliga och hålla en genomgång om vilka befattningar som utbildas på förbundet och vad dessa innebär. Detta skapar då både en förståelse för befattningarna samt hur krigsförbundet är uppbyggt.

Pliktrådet fick också till sig information om att individer utbildas till något helt annat än vad de är inskrivna på. Detta på grund av att förbundet har tagit in ett överskott av en specifik befattning för att säkerställa att det finns tillräckligt många värnpliktiga som är lämpliga. I praktiken har det lett till att det finns värnpliktiga som ryckt in till en befattning som de inte utbildas till, såsom att personer blivit inskrivna som stridsvagnsförare men de facto omplacerats till skyttesoldat. Pliktrådet anser inte att detta är acceptabelt.

Medinflytande

Val av förtroendevalda

Vår uppfattning är att det på P 4 har valts förtroendepersoner, kvinnligt nätverksombud samt skyddsombud på varje pluton. Pliktrådet ser positivt på att de grundläggande delarna av medinflytandet finns på förbundet.

Det lokala medinflytandet

På P 4 finns grundpelarna i medinflytandestrukturen, som innebär att plutonens timme, kompaninämnd och även förbandsnämnd hålls lokalt på förbundet.

Det som har gjorts lokalt, utöver detta, är att notera avsaknaden av ett ordentligt nätverk för kvinnliga värnpliktiga och därför har börjat arbeta med att skapa en egen sektion i NOAK för just värnpliktiga.

Under vårt besök fick vi höra från samtliga att de ser ett högt värde i medinflytandet. Det finns en målbild på förbandet att man ska kunna prata öppet om vad som helst, och att det finns en form för att framföra tankar, idéer och förslag till förbättringar.

Pliktrådet instämmer i att den känslan verkar finnas på regementet. Det märks att medinflytandet är något man kontinuerligt arbetar med.

Förbandsledningen ser ett stort värde i att få höra de värnpliktigas perspektiv och de är mycket tacksamma för att Pliktrådet är tillbaka. Förbandet förväntar sig få höra vad som fungerar och vad som inte gör det. Detta då alla har samma mål; att GU ska bli så bra som möjligt och nå den maximala operativa effekten.

Avslutning

Det framkom en hel del intressanta perspektiv, problem och tankar under besöket. En sak som blev tydlig var att det finns ett stort engagemang och många idéer, hos såväl värnpliktiga som anställda vid förbandet. Pliktrådet hoppas att dessa idéer sprids på ett smidigt sätt även via linjeorganisationen och på förbandet, och inte bara vid Pliktrådets besök. I övrigt kommer Pliktrådet att lyfta dessa resonemang vidare.

Förbandet visar på ett engagemang för värnpliktiga och värnpliktsutbildningen; det värderar Pliktrådet och Sveriges värnpliktiga högt.

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi upplevde besöket positivt, blev mycket väl mottagna och förbandet präglas av ett transparent och samarbetsvilligt klimat. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och Skaraborgs regemente.

Tack för ett givande besök,

Joel Kihlbert

Medinflytande- och förbandsbesöksansvarig